Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-02-19

HSN 2018-0199

Handläggare:
Gunilla Berg

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2018-04-10

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna om psykologisk bedömning vid skador orsakade av vålds- eller sexualbrott

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Socialdemokraterna uppföljningsfrågor avseende ett interpellationssvar från 2015 om psykologisk bedömning vid skador orsakade av vålds- eller sexualbrott.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2018-02-19
Skrivelse från Socialdemokraterna

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Som uppföljning av ett interpellationssvar från 2015 ställs frågor om psykologisk bedömning vid skador orsakade av vålds- eller sexualbrott.

Hur har arbetet med att utveckla detta genomförts de senaste ett och ett halvt åren?

Sjukhusens arbete med att erbjuda stöd och bedömning efter hot och våldssituationer pågår löpande och kan alltid förbättras. Arbetet med rutiner för patientgruppen har kommit olika långt på sjukhus. På Södersjukhuset finns en specialmottagning för män som är våldsutsatta och en särskild mottagning för hbtq-personer. Nedan följer exempel på hur arbetet fortgår.

Vilka rutiner finns idag på respektive akutsjukhus för att se till att det som Jimmy var med om inte upprepas?

Södersjukhuset (SÖS) har sedan 12 år en akutmottagning för våldtagna och har stor erfarenhet att ta hand om våldsutsatta kvinnor och män. Där erbjuds såväl medicinsk som psykosocial uppföljning hos

samtalsbehandlare och läkare. På SÖS gynekologiska akutmottagning finns sedan 2011 rutiner i ett PM "för våldsutsatta kvinnor". Dessa rutiner arbetar man efter när det gäller både män och kvinnor oavsett sexuell läggning som blivit utsatta för våld. Det innebär att man att på ett rutinmässigt sätt frågar patienten om hon utsatts för våld oavsett kön. Vid behov erbjuds kuratorskontakt på kvinnokliniken, kontakt till socialtjänst för skyddat boende och/eller kontakt med polisen.

Enheten för sexuell hälsa har uppdraget att ansvara för venereologisk och psykosocial uppföljning av män och transpersoner som söker vård efter att ha blivit utsatta för sexuellt våld. En psykoterapeut finns tillgänglig för ändamålet. När en person kommer till akutmottagningen för våldtagna kan personalen boka in akut tid för krissamtal/psykosocial uppföljning. Vidare kan patienten följas upp av läkare som är specialist i venereologi samt få hiv-profylaktisk behandling via Venhälsan.

Capio S:t Göran har sedan många år en rutin att de personer, oavsett kön och sexuell läggning, som har utsatts för misshandel får en remiss till sjukhusets kurator. Kuratorn tar därefter kontakt med den utsatta personen för att undersöka behovet av samtal och vidare uppföljning. Rutinen är väl förankrad hos vårdpersonalen på akutmottagningen. Det finns även en rutin med kontaktuppgifter till de olika brottsofferjourerna.

På Karolinska universitetssjukhuset genomförs ett kontinuerligt förbättringsarbete på akutmottagningarna med rutinerna för att ta omhand och bedöma skador orsakade av vålds- och sexualbrott, rutinen fungerar huvudsakligen väl. Sjukhuset har särskilda akutkuratorer tillgängliga sju dagar i veckan. Kuratorerna har kompetens att ta hand om patienter som utsatts för hot och våld och kan vid behov remittera vidare till psykolog. Dessa rutiner tillämpas i stor utsträckning oavsett vilken typ av våld man blivit utsatt och män och kvinnor hanteras på ett likartat sätt. Personalen är lyhörd för vilken typ av omhändertagande patienten vill ha. Om akutremisser skickas till kuratorsfunktionen omhändertas dessa patienter omgående. För de patienter som går hem från akutmottagningen görs en bedömning om behov av samtal föreligger (inklusive om patienten önskar detta). Remiss skrivs då till kuratorerna som är kopplad till akutmottagningen. De patienter som går hem direkt från akutmottagningen följs upp inom kuratorsfunktionens öppenvård.

På Karolinska universitetssjukhuset ser man möjlighet till ytterligare utveckling och förbättring av det förebyggande arbetet (det vill säga för att patienter som varit med om svåra fysiska och psykologiska trauman inte

ska utveckla posttraumatiska syndrom) och planerar för förbättrad akut screening och direkt utbildning till personal på akutmottagningarna. I screeningen ingår att alla personer oavsett kön vet om möjligheten att få stöd.

Vid Danderyds sjukhus akutmottagning genomförs en stor utbildningsinsats, där alla medarbetargrupper får 12 timmars utbildning inom ramen för ”first mental health aid”, FMHA. Utbildningens övergripande syfte är att ”främja psykisk hälsa och identifiera psykisk ohälsa” för att kunna erbjuda patienter stöd och till exempel kunna förhindra att drabbade utvecklar post traumatisk stress. Akutmottagningen kommer genom denna satsning öka förmågan att identifiera och uppmärksamma personer i behov av stöd samt öka kunskapen om vilken hjälp som ska erbjudas, både inom och utanför akutsjukhuset.

Inom sjukhuset finns möjlighet att erbjuda kuratorskontakt för krissamtal och stödjande samtal. Inom kvinnokliniken har man exempelvis upparbetat en vårdkedja, där såväl gynakut som förlossning och vårdavdelningarna är bra på att informera om möjligheten till kontakt med kurator.

På akutmottagningen finns också dedikerade anhörigstödjare dygnet runt. Dessa personer kan finnas som stöd i hot och våldssituationer men fokuserar framförallt på anhörigas upplevelser och reaktioner i akuta och traumatiska händelser.

Hur ha ni förbättrat informationen om de rutiner som finns?

Samtliga sjukhus informerar inom sina verksamheter.
Det finns framtagna tryckta posters och informationsmaterial på ett flertal mottagningars väntrum som patienter och anhöriga kan ta med sig avseende:

Kvinnofridslinjen, på sektioner, toaletter, undersökningsrum etc.
Till dig vars barn varit med om en allvarlig händelse, SLL.
Till ungdomar som varit med om en allvarlig händelse, SLL. Foldern är avsett att användas för alla ungdomar, såväl män som kvinnor
Till dig som varit med om en allvarlig händelse, SLL.
Till dig som varit med om en svår situation, DS. Foldern beskriver vad som kan hända, reaktioner, katastrofkänsla, minnesbilder, sömnsvårigheter etc. samt några enkla råd.

Samtliga akutsjukhus uppger att de hänvisar de patienter som är i behov av vård och har utsatts för sexuellt våld alternativt våld mot kvinnor och män oavsett kön och sexuell tillhörighet (exempelvis våldtäktsoffer) till

Södersjukhuset och enheten för våldutsatta. Sjukhusen uppger att man på senare år tydliggjort problematiken med att det är av största vikt att det finns rutiner för hur man identifierar och behandlar både kvinnor men i allt större utsträckning män som blivit våldsutsatta eller våldtagna. Det är också av stor vikt att man inom alla vårdgrenar ställer frågor där personalen har misstankar om att patienten blivit utsatt för något våld. Mottagningen på Södersjukhuset för detta bör i större utsträckning sprida sina erfarenheter både till andra sjukhus, närakuter och till primärvården.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Kook Wennberg
Avdelningschef

SKRIVELSE
2018-01-30

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse om psykologisk bedömning vid skador orsakade av vålds- eller sexualbrott

Den 19 maj 2015 så behandlade fullmäktige en interpellation (2015:9) av Robert Johansson (s) om krav att erbjuda psykologisk bedömning vid skador orsakade av vålds- eller sexualbrott.

Bakgrunden till Robert Johanssons interpellation var den uppmärksammade och grova misshandel som basketklubben Akropols dåvarande ordförande Jimmy Larsson Hagberg utsattes för i november 2014. Jimmy kunde vittna om att han på Karolinska sjukhuset förvisso fick snabb och bra somatisk vård men att det psykologiska stödet var obefintligt – trots att Jimmy flera gånger efterfrågade sådan kontakt.

I det muntliga svaret från landstingsrådet Anna Starbrink kan vi läsa följande:

”Det finns rutiner för att ge patienter en god vård och erbjuda samtalskontakter, bedömningssamtal och krisbearbetning. /.../ i arbetet med att utveckla nätverkssjukvården och skapa en jämlik vård (ingår) – att se över även arbetet på det här området, för att möta de patienter som har utsatts för våldsbrott, sexualbrott eller kanske andra händelser som påverkar livet, så man kan få den psykiatriska hjälp eller psykologhjälp man har behov av. /.../ En uppenbar sak som vi behöver arbeta med är att göra de rutiner som finns mer kända i vården.”

Svaret är tvetydligt, å ena sidan finns det enligt landstingsrådet rutiner men att dessa behöver göras mer kända. Å andra sidan så behöver arbetet utvecklas.

Det har nu gått över ett och ett halvt år sedan Roberts interpellation besvarades.

Med anledning av detta ställer vi följande frågor

1. Hur har arbetet med att utveckla detta genomfört de senaste ett och ett halvt åren?

2. Vilka rutiner finns idag på respektive akutsjukhus för att se till att det som Jimmy var med om inte upprepas?

3. Hur har ni förbättrat informationen om de rutiner som finns?